folklor/edebiyat, cilt:21, sayı:83, 2015/3

Kadın Bloggerlar: Yeni Dil, Yeni Kadınlık, Yeni Tartışmalar

Gülsüm Depeli[1]

Giriş

Teknolojik aracın iletişimin niteliğini biçim, içerik ve bileşenler yelpazesi olarak doğrudan etkilediğini McLuhan'dan (1994, ss. 7-13) bu yana biliyoruz. İletişim teknolojilerindeki her yenilik, sadece iletişim ve medya içeriklerini değil, toplumsallığı ve özneleri de belirliyor. Bunlarla koşut olarak, yeni iletişim ve medya teknolojileri ile birlikte sadece medyanın değil, sanat ve edebiyat formlarının da değiştiğini gözlemlemek mümkün. Artık yeni sanat ve yazın formlarından söz ediyoruz; dijital sanat, dijital hikaye anlatıcılığı (*digital story telling*) ve dijital edebiyat (*e-literature*) gibi güncel adlandırmalar bunun en açık örnekleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Dijital yazın ve anlatıya dikkat yönelten bu çalışma yeni medya tartışma alanına we/blog sayfaları patikasından dahil olmakta ve Türkiye'deki kadın bloggerların yazın deneyimini konu edinmektedir. Bloglarla ilgili araştırmalarda, kadın yazınsallığı ve blog yazın deneyimi arasındaki irtibatı konu edinen çok sayıda akademik çalışma hâlihazırda mevcuttur. Ne var ki, konu ile ilgili tartışmaların Türkçe literatüre yansıması sınırlı olmuştur. Özellikle otobiyografik anlatı ve kadın bloggerların blog yazma pratikleri arasındaki ilişkiyi konu edinen yazı yok denecek düzeydedir. Bu nedenle, araştırmanın amaçlarından birisi konu ile ilgili akademik birikimi zenginleştirmektir. Bir diğer amaç ise kadın yazınsallığı ve blog deneyimi arasındaki irtibatın boyutlarını ve niteliğini Türkiye örnekleri özgüllüğünde tartışmaya açmaktır. Bu doğrultuda 21 kadının blog sayfası hem yazınsal nitelikleri hem de söylemsel özellikleri açısından, otobiyografik anlatı ve kadın yazınsallığı bağlamında incelenmiştir. Analize geçmeden önce blog, otobiyografik anlatı ve kadın yazınsallığı arasındaki tarihsel bağları hatırlatan araştırmalar üzerinden kısa bir kuramsal özet aktarılacaktır.

1 Hacettepe Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde öğretim üyesidir.

Blog dilinden otobiyografik anlatıya

Blog, 'gönderi' (*post*) denilen audio-visuel ve metinsel içeriklerin yayınlandığı bir tür kişisel web sayfasıdır (Erbaş, 2011; Bayraktutan-Sütçü, 2010). Kullanıcı, Blogspot, Thumblr, Wordpress, Livejournal vb. blog sağlayıcıların sunduğu teknoloji dostu şablonlar ve yönlendirmeler sayesinde blog evrenine dahil olabilir, sayfasındaki paylaşımlarını istediği biçimde kategorilendirebilir, güncelleyebilir ve düzenleyebilir. Günlük biçiminde bir akış ile karakterize olan bu sayfalar günce veya ağ günlüğü olarak adlandırılırlar.

Bloglar türsel olarak, mesleki, akademik, tematik bloglar biçiminde çeşitlenseler de bireyselliğin öne çıktığı sayfalar olarak karakterize olurlar. Nitekim tematik sayılmayacak nitelikte doğrudan kişisel blog sayfaları da mevcuttur. Türkçe literatürde tematik bloglarla ilgili yapılan birkaç çalışma göze çarparken[2], kişisel bloglara dönük akademik ilgi yeni oluşmaktadır.[3]

Bu çalışmanın konusu olan kişisel kadın blogları, kullandıkları dil ve ifade tarzıyla, metin içeriklerinde yeni özgül çeşitliliklere olanak sunarlar. Bloggerların metinleri bilinen yazın teamüllerini kırmakta, konvansiyonel yazınsallık ve monokültür metin kurgusunun dışına çıkmaktadır. Monokültür metinler yazınsal türlerden birisi üzerine yapılanırlar; bu tür bir metin şiir, düzyazı, deneme, roman vs. olabilir fakat bunların bileşimi değildir (Warley, 2005, s. 29). Yeni medya ile ortaya çıkan metinler ise bu yazınsal formları iç içe geçirebildiği gibi bunun da ötesine gitmekte, renk, *font* çeşitlilikleri yanında metne ses, görüntü, grafik, web ağından linkler de eklemektedir (Sorensen, 2009; Serfaty 2004; van Dijk, 2006). Dolayısıyla ortaya çıkan metin çoklu-biçimli (*multimodal*) ve heterojen bir nitelik göstermektedir.

Kişisel blog içeriklerinden konu açıldığında sadece metinlerdeki biçimsel çeşitlenmeden ve heterojenleşmeden söz etmek yetmeyecektir. Tekno-güncelerdeki metinlerin, aracın doğası gereği başka bileşenleri de vardır; konvansiyonel analog yazma deneyimindekinden farklı olarak başka türde özgüllükler de içerirler. Bloglarla birlikte, yazın konvansiyonları oluşurken dışarı itilen birçok biçim, fikir ve duygu tekrar yazının içine dönmüştür. Konuşulduğu gibi yazma, yazıda kişisel yaratıcılık yoluyla icat edilmiş sözcükler kullanma, argo ve küfürü yazıya dahil etme, duygu ifade eden seslemelere veya yazınsal ifadelere baş vurma ve metne (gülen, ağlayan, şaşıran, el çırpan, kızgın vs.) duygu ikonları (*emoticons*) ekleme, yazınsal dili dönüştürmede ilk akla gelebilecek örneklerdendir. Ses, müzik, imge, duygu vs. kodlarını metne ekleyen tüm bu teknolojik yenilikler kişiye fikirleri, duyguları, esinleri, bellek imgelerini vs. bir arada kayda alma ve "kendilik"i adeta "yoğun bir betim olarak" depolama olanağı sunmaktadır.

Blog sayfaları ve buradaki paylaşımları yoluyla kişiler yeni medyanın ağsal yapısının içine özneler olarak dahil olurlar; fakat bu yeni özne modernizmin edebiyatı içinde izlerini sürebileceğimiz "bireyselleşmiş kendilik olarak özne" kurgusuna pek benzemez. Ağdaki özne dijital medya teknolojileri ile ortaya çıkan yeni epistemolojinin bir sonucu olarak "yeni"dir (van Dijk, 2006,s.117). van Dijk yeni özneyi tanımsal özelliği açısından ağın içinde biçimlenmesi ile belirginleştirir. Yaşanan çift yönlü bir ağsallaşma

2 Türkiye'de mesleki bloglar (Atikkan ve Tunç, 2011) akademik bloglar (Bayraktutan-Sütçü, 2010), mutfak blogları (Cantek, 2011, ss.9-36) anne blogları (Parmaksız, 2012, ss. 123-134) dikkat çeken çalışmalardan bazıları olmuştur.
3 Konu ile ilgili bkz. Erbaş, 2011.

deneyimidir; zira bir yandan bireyler geniş bir İnternet ağının içine dahil olurken, öte yandan ağ da onların bedeninin içine çağrılır; yeni medya anlatısallığında ortaya çıkan öznelikler ağ içinde ve ağla birlikte tanımlanırlar (van Dijk, 2006, s.128). Kitzmann ağ olarak İnternet ortamını sanal bir "ülke" olarak tanımlamakta mahsur görmez (2003: 49). Yeni ağsal ülkede adeta yeni bir toplumsal sözleşme vardır. İnternet ortamında ortaya çıkan online topluluklardan, kolektiflerden, hatta cemaatlerden söz edilir. Öte yandan bu mecra paradoksal biçimde "egosantrik" olarak tanımlanır; ağdaki özneler egosantrik bireyler olarak kavramlaşır (boyd'dan aktaran; Sorensen, 2009, ss. 67-73). Nitekim ağ içindeki blogger da, okuru ile arasındaki karşılıklı bir kontrata göre hareket eder (Sorensen, 2009, s. 69; Warley, 2005, s. 28). İnternet ortamında ikiliklerin kırıldığı, zıt ve çelişik konumların ilginç bir şekilde yan yana durmasına dönük örnekler bitmez. Kennedy (2003, ss.127-128) bloglarından kendilik anlatıları paylaşan bloggerların etkinliğini "kişiselleşmiş kitle iletişimi" (*personalized mass communication*) olarak adlandırır.

Akademik araştırmalar blog yazma etkinliğini teknobiyografi, günlük tutma, otoportre (*self-portrait*), otobiyografi, yarı-otobiyografi (*semi-autobiography*), sırdaş blog (*intimate blog*), yaşam hikayesi yazma (*life writing*), kendilik anlatısı (*self-narrative*), yaşam anlatısı (*life narrative*) gibi kavramlarla tanımlamaktadır (Warley, 2005, s. 25; Sorensen, 2009,, ss. 69-70; Hayton, 2009, s. 199; Page 2008). Bu tanımlamalar üzerine, yeni medya ile birlikte bir yerleşik dikotomik kavramlaştırma ve deneyimin daha tartışmaya açıldığını görürüz: Artık özel ve kamusal ayrımları ağda iç içe geçmektedir. Konvansiyonel anlamda günlük yazmak özel alana ait bir yazma deneyimi iken blog yazarlığı ile birlikte "kamusalda erişilebilir günlük" gibi oxymoron bir durum ortaya çıkar (Karlsson, 2007, ss.137-153). Blog deneyimiyle birlikte özel olan kamusal ağın içinde kendine bir yer açar. O yüzden, Serfaty aynı anda hem özel hem de kamusal nitelik gösteren bu metin formunu "kamusal günlük" (*public diary*) olarak adlandırır (Serfaty'den aktaran; Hayton, 2009, s.201). van Dijk için ise bu metinler yarı kamusal (*semi-public*) niteliktedirler (2006, s. 122).

Aralarında bir süreklilik ve benzerlik kurulmakla birlikte, blog günlükleri ile konvansiyonel günlükler arasında yazma deneyimi açısından önemli farklar vardır. Klasik anlamıyla günlük el yazısıyla ve yalnız başına yazılır. Klavye başındaki blogger ise yazarken odasında yalnız olsa dahi ağdadır. O günlüğünü gelecekte kendi hayatına dönüp bakmak veya öldükten sonra okunmak motivasyonuyla yazmaz; ağdaki başkalarınca okunmak üzere yazdığının hep farkındadır. Blogger okurlarının huzurunda oluşaduran bir "kendilik" kurar; onu okuyanlar olduğunun farkındalığıyla, okurları karşısındaki temsilini bilinçle ve dikkatle dizayn eder (Hayton 2009, ss.199-201). Klasik günlüğün yazıldığı esnada okunması arzu edilmeyen bir şey iken, blog günlükleri oturma salonu masasında unutulmuş günlük gibidirler; okumaya davet ederler. Kitzmann bu durumu anlamak için çevrimiçi mahremiyet (*connected privacy*) kavramlaştırmasını önerir (2004, ss.90-96).

Kennedy için blog yazma deneyimi,Haraway'in (2006) siborg kavramına göndermeyle, ikilikleri kıran, teknoloji ile birlikte biçimlenen, siborg bedenlerin siborglaşmış yazma deneyimine benzemektedir (2003, ss.122-125). Analog ve dijital yazın deneyimi arasındaki fark açıktır. Analog bir düşünümle ve logosantrik bir yapılandırmayla yazılmayan bu metinleri dijital yazın deneyiminin ürünü, bireysel yaratıcılıkla estetize edil-

miş bir dizayn, bir tür hipermetin (*hypertext*) olarak düşünmek gerekir (Poster'dan aktaran; Warley, 2005, ss.25- 27). Buna ek olarak, kurgusalı da içine alan bu hipermetinlere Peeters (2007) otokurgu (*autofiction*) demekten imtina etmez. Hayton (2009, ss. 199-203) ise blogosferde ortaya çıkan "kendilik anlatıları" için, onlar "çöldeki seraplardır ve vaha sanılmak isterler" demektedir. Bu yorumun tek başına bloggerların gerçekliğini tartışmaya açmak şeklinde okunması dar bir bakış olacaktır. Zira yeni medya mecrası aslında gerçekliğin bizzat kendisini tartışmaya açacak güçtedir.

Kişisel blog sayfalarında, anlatıcı, yazar ve kahraman aynı kişidir (Sorensen, 2009; Warley, 2005); bu çakışma bizi blog'un karakteristik tanımsal unsurlarından biri olan otobiyografiye doğru taşır. Öte yandan yeni medyadaki yazın formu, otobiyografinin 17. yüzyıl civarında "erkek özne"nin yazın pratiği ile oluşmuş olan yazınsal konvansiyonları, kanonları ve geleneksel göndermeleri ile tam bir uyum içinde değildir (Hayton, 2009, s. 199). Bu nedenle blog yazın deneyimine yazınsal bir tür olarak doğrudan otobiyografi demek konusunda çekinceler vardır. Fakat ortaya çıkan yazınsallığın niteliksel olarak otobiyografik olduğu konusunda görüşler ortaklaşmaktadır. Geçmiş ile şimdi arasındaki mesafenin kapandığı, ağırlıkla "gündelik olanın" anlatıldığı bu metinlere Hayton yaşam-metni (*life-text*) derken, Peeters (2007) için blog metinleri, kurgusal olanı da içine alan nitelikleriyle yarı-otobiyografik hipermetin (*semi-otobiyografik hipertext*) olarak görülmelidir.

Otobiyografik anlatısallık ile blog yazarlığı arasında kurulan bağlantı ile birlikte tartışma iki ayrı gerilim hattını da beraberinde getirir. Birinci gerilim ağ günlüklerindeki dilin özgüllüğünden kaynaklanır. Daha önce de belirtildiği üzere blog metinleri parçalı, sıçramalı ve kısmidir. Öznelliğe, çağrışıma, duyguya ve kurgusal yaratıcılığa açıktır. Aynı metinde hem fikir hem duygu, hem satırlar hem dizeler vardır; bloglar itiraf, olay/olgu, politika, sanat, moda vs. ilişkin içeriklerle birlikte monotürsel metinden uzak bir yazınsal forma sahiptir. Yeni medya ile karşımıza çıkan otobiyografik yazınsal örnekler, modernizmin otobiyografi yazın konvansiyonlarını eleştirel bir sorguya uğratırlar.

İkinci gerilim noktası ise tartışmaya kadınların ve kadın yazınının eklenmesiyle ortaya çıkar. Bu ekleme ile birlikte konvansiyonel otobiyografik anlatının öznesi, hem erillik hem de öznelik kurgusu bağlamında tartışmaya çağrılır. Konu ile ilgili tartışma bir sonraki başlıkta kısaca özetlenecektir. Biz şimdi şu soruyla devam edelim: Kadın yazınını bu tartışmanın göbeğine çağıran koşullar nereden doğmuştur? Bu aslında doğrudan bloglar ile ilgili nicel ve nitel veriler ışığında gerçekleşmiştir. Blog kullanıcılarının ağırlıkla kadın olduğu tespiti, buna ek olarak blog dilinin duygusal, parçalı ve çağrışımsal niteliğiyle kadınlaşmış (*feminin*) bir dil olarak karakterize olduğu tespiti konusunda birçok araştırmacı ortaklaşmıştır (Bowen, 2004; Hayton, 2009, s. 209, Hookway, 2008, ss.96-98; Karlson, 2007, s. 139). Diğer bir deyişle blog kullanımının 2000'li yıllarda patlama yapmasında kadın bloggerların katılımının payı oldukça büyüktür (Hayton, 2009, s. 208; Karlsson, 2007, ss.139-140). Eğitimli, kentli, 30 yaş civarında ve genellikle iletişim, medya ve reklamcılık alanından kadınlar blogosferin tipik kullanıcıları olarak dikkat çekerler (Sorensen 2009, ss. 69-70).

Kendine ait bir blog: Kadınlar hep "yazar"dı

Blog deneyimi ile yaşadığımız dünyanın ilişkisini bir analoji üzerinden anlamaya yönelen Linda Warley (2005, ss. 31-32) için blog sayfası kişinin evinde bir odasına benzetilebilir. Blogger evinin duvarlarını (*homepage*), blog sağlayıcının sunduğu şablonlar doğrultusunda, dilediği gibi düzenler, renklendirir, dekore edebilir. Hatta kimi zaman bu mecra adeta inşaat alanına dönüşür (*under construction*). Kişi bu domestik alanda dilediğinde yalnız kalır, dilediğinde misafirlerini ağırlayabilir; burada dostlarıyla iletişim ve etkileşim olanakları yaratabilir. Siber alanda kişiye ait köşecik olarak tanımlanan blog (Warley, 2005,s.31) bize Virginia Woolf'ün kadınlara önerdiği "kendine ait bir oda"yı anımsatır. Nitekim Bowen da (2004, ss. 11-12) **İnternet** mecrasının "kadın alanı", "kadın tarzı" ve "kadın mecrası" kurmakta önemli ve olumlu özgüllükler taşıdığını iddia ederken, Virginia Woolf'ü, Maurice Duplessis'i ve Hélène Cixous'u anımsayacaktır.

Kadınlar, annelik, erkeklerle ilişkiler, çocuk bakımı, ev işleri, kadın arkadaşları gibi konularda ortaçağdan bu yana birbirlerine mektuplar yazmış, günlük kişisel notlar kaleme almışlardır (Bowen, 2004, s. 51). İlk kadın otobiyografisinin 15. yüzyılda okuma yazma bilmeyen Margery Kempe tarafından yazdırıldığı ve kitap olarak basıldığı bilinir (Baer, 1987). Fakat yazınsal bir tür olarak otobiyografik anlatının tarihini ve konvansiyonlarını belirleme çabası esnasında kadınların varlığı bir kenara itilir; adları anılmaz.

Kavram olarak ilk 18. yüzyılda kullanılan bu yazınsal türün tarihi M.S. 300-400'lerde yaşayan St. Augustine'in *İtiraflar* kitabıyla başlatılır ve oradan neredeyse 1400 yıllık bir zamansal sıçramayla J. J. Rousseau'nun *İtiraflar*ına (1765-1770) bir bağlantı hattı örerek devam eder (Aksoy, 2009, ss.13-27). Anlatıcının öznelliği ile dünyanın nesnelliği arasına bir yere yerleşen otobiyografi yazınsal yasalarla sabitlenir. Otobiyografi yazmak akıl ile, toplumu ve çağı temsiliyet gücü ile donanmış "büyük adamların" harcıdır (Aksoy, 2009, ss.22-24). Bu "modern özne" şüphesiz batılı, beyaz, heteroseksüel ve Hıristiyan erkektir (Berktay, 1993, ss.127-128). Kadın, erkek egemen bakışın sosyal, politik ve psişik parçalayıcılığı ile kurulur. Bu bakışın hep farkında olan kadın tutarlı, çağın tanığı, tanımlı yurttaşı bir özneye dönüşemez. Zira onlar tarihi yazan erkeklerin aksine gündeliğin yeniden üretilmesi ile domestik dertlerle meşguldürler. Kişisel yakın çevre ilişkileriyle, hatalar ve güvensizliklerle, kararsız duygularla uğraşırlar. Döngüler, tekrarlar, yoğunlaşmalarla kurulu, parçalı kendilik imajları yaratırlar (Berktay, 1993, ss. 129-130). Kadının yeniden üretimin, diğer bir deyişle özel alanın içine itildiği bir tarihsellikte yaşantı yazını da, hem yazar hem okur olarak erkek özne üzerinden kanonlaşır. Aksoy'un tespit ettiği kanonik kurallar otobiyografinin "ciddi bir iş", otobiyografi yazarının ise "ciddi bir kişi" olduğunu öne çıkarır (Aksoy 2009: 20). Ciddiyetin belirlediği otobiyografi yazınında beden, öznellik, gündelik detaylar geri planda durmalı, kişi tarihe mal olacak bir isim olmayı hak edecek niteliğiyle anıtlaşmalıdır (Baer, 1987). Böylelikle, bedenin zaruriyetlerinden uzaklaşmış erkek özneyle koşut olarak, yerleşikleşmiş otobiyografi yazını da günlük ve gündelikten uzaklaşmıştır. Bu bakış, kadınların yazdığı bütün mektupları, günlükleri, kağıtlara karalanan kişisel notları gözlerden ırak kılmış, kadın yazınını tanımsal ve kategorik olarak dışlamıştır.

Jelinek kadın yazınının kendine has farklılıkları olduğunu iddia eder. Ona göre kadınlar sarsıntısız bir süreklilik içinde akan, katman katman ve sıralı olarak açılan metin-

ler yazmazlar (Jelinek'ten aktaran, Baer, 1987). Kadın yazını bağımsız da okunabilecek parçalar halinde, kopuklukları da gövdesinde taşıyan bir yazma deneyimini somutlar. Öznellik ve beden öne çıkar, ironik ve esprili, kendini ifadede makro dayanaklar aramayan, sıklıkla alçakgönüllülüğün ifadesine başvuran, dolaylı değil doğrudan bir dil ön plandadır. Bu metinler, tüm dünyaya seslenme duygusunu baştan içselleştirmiş erkek dilinin aksine, tanıdıkları bir çevreye seslenirler. Kadınların konuları ağırlıkla kişisel yaşamın açtığı yelpazede çeşitlenir; aile, arkadaşlar, domestik meseleler, kişisel beğeniler, sosyal çevre gibi konularda yazarlar. Nitekim bloglarda da hem olaylar, hatıralar, anekdotlar, hem duygular, fikirler ve hem de bilgi aktarımları adeta çağrışımın dinamiği ile geçişmektedir. Kadınlar yazılarında tarihsel ve politik makro bağlamlara ancak kişisel temasları bağlamında ve ölçütünde yer verirler. Kadınların yaptığı genellikle kendilerini tamamlanmış bir "kendi"lik olarak, retrospektif hatıralarla anlatmak değildir. Onların yazma deneyimi kendilerine dönük süreçsel ve keşifsel bir özellik gösterir, gündeliğin rutinine ve ritmine yakındır (Baer, 1987).

Eril yazınsal konvansiyonların oluşumu sırasında unutulan kadınlar ve kadın yazınıdır; dünyaya ve gündeliğe temas etmenin bir yordamıdır. Bu unutuş uzun sürmüş, tarih içinde kadın yaşamları ve anlatıları kaybolmuş ve yaklaşık 1960'lara kadar da hatırlanmamıştır (Baer, 1987). Günümüzde kadın yazınının karakteristikleri ile blog dili arasında süreklilik ve benzerlik kuran yazarların yaptığı bir yanıyla hatırlayışa katkı sunmak olarak görülmelidir. Onlar, hem eril tarihin üstünü örttüğü kadın yazınını ve otobiyografilerini gündeme taşımış, hem de feminist eleştirinin otobiyografi yazınındaki "eril özne" üzerine yaptığı tartışmaya güçlü argümanlar sağlamışlardır. Hatırlanırsa feminist teorisyenler, özellikle postyapısalcı düşünce ile ortaklaşan bir düşünsel hatta modernizmin imgeleştirdiği bütünlüklü öznenin aslında hiçbir zaman olmadığını, zira bunun zaten mümkün olamayacağını söylerler. Öznede bütünlük iddiasının ideolojik bir kurgu olduğunu sürekli ifşa ederler (Berktay, 1993, ss. 126-134; Bowen 2004, Aksoy 2009, ss. 29 - 38). Kişisel bellek ile kaleme alınan otobiyografik metinlerin, hatırlamanın ritmi ve dinamiği gereği parçalı ve çağrışımsal olması beklenir; buna bağlı olarak anlatı ile ilerleyen metinlerin de ancak böyle kuruldukları müddetçe gerçekliğe yaklaşabileceklerini söyleyebiliriz (Aksoy, 2009). Bu perspektif otobiyografik anlatıyı nesnellik sınavlarından da kurtarır; anlatının öznelliğine, belleğin ise her hatırlayışta yeniden kurulduğuna işaret eder.

Benzer bir yaklaşımın izini Barthes'ın *biographeme* kavramında süreriz. Barthes, belleğin ve yaşamın hatırlama pratiklerini bütünleşik bir metin olarak değil de bir hasta kayıt defteri (*anamnesis*) gibi, parçalı, kısmi, imgesel ve sıçramalı bir grafik şeklinde izler. Kendisini anlattığı *Roland Barthes* kitabında tam da böyle parçalı bir yazın örneği sergiler: Çünkü hayat parça parça kurulmaktadır; gündelik ve kişisel gündemler, imgeler, fikirler, hayaller, düşler vs. fragmanlar halinde saçılmaktadır. Barthes'in kendisinden üçüncü tekil şahıs olarak söz ettiği kitabını başlatan cümle şudur: "Bütün bunlar bir roman kişisi tarafından söylenmiş gibi kabul edilmelidir" (Barthes, 2006, s.11). Buradaki "roman kişisi" kendini anlatıda kuran bir kahramandır, modern otobiyografideki tarihin tanığı "eril Özne" tasavvuruna benzemez. Blogger kadınların tamamı da kendi hikayelerinin baş kişisidirler; kurmaca bir romanın kahramanı olmakla blog'un öznesi olmak arasındaki ayrımı bulandırırlar. Blogger *bazenoyleolur* "kendimi bile çizmiştim

kahraman olurum umuduyla" derken elbette St. Augustine'den ve Rousseau'dan ziyade Barthes'a yaklaşmaktadır.

Kadın yazınına dönük bu betimsel bilgiler blog yazınının karakteristik biçimsel özellikleriyle önemli ölçüde örtüşmektedir. Tüm bunlar, blog dilinin kadınlaşmış bir dil olduğunu söyleyen Hayton'u, Karlsson'u ve Bowen'i haklı çıkarmakta gibidir. Peki bu çalışmaya konu olan Türkiye'den seçilen blogger kadınlar, kadın dili ile blog yazını arasındaki irtibata dönük bu argümanlarla nasıl bağ kuracaktır? Bu çalışmanın amacı söz konusu tartışmayı Türkiyeli blogger kadınlar örneği üzerinden sürdürmektir. Araştırma blog yazını ile kadın yazını arasındaki biçimsel koşutlukları analiz etmekle yetinmeyecek, tartışmayı genişletmek adına, kadın bloggerların konular ve söylemler yelpazesini de izleyecektir.

Araştırmanın Yöntemi

Çalışmada analize dahil edilen 21 kadın blogger ağırlıkla blogspot hizmet sağlayıcısını kullanan bloggerlar içinden seçilmiştir. Belirlenen blogların içerikleri tüm İnternet kullanıcılarının erişimine açıktır.[4]

Tablo 1. Kategorik Bilgi Tablosu

No	Blog adı	Blog cümlesi	Yaş	Meslek	Blog Sayısı	Başladığı Sene	Profil ziyaret sayısı	Yayınlar
1	Atgotten	Uyuz… Merak kediyi öldürür.	+35	Reklamcılık, Copylighter	5	2006	13702	-
2	Bazen oyle olur	Kendimi bile çizmiştim kahraman olurum umuduyla						
3	Elmoş	Sınıf başkanı	+35	Avukat	2	2007	5348	-
4	Gabriel's kiss	Tütün kokulu kadın. Sağ yumruğumla ağzından regl olmasını sağladım onun.	--	?	1	2009	2419	-
5	İnsan Okusun Diye Yazıyoruz Bunları Aylin Balboa	Melali anlamayan nesne aşina değiliz. Belki de hiçbir şey olamamışların kralıyımdır. Çünkü herhangi bir şeyin kralı olduğuma eminim. Can sıkıntısına iki motor taksaydım şimdi uzaya gitmiştim.	34	Sövüş sanatçısı	1	2009	12793	1 kitap Birgün

4 Bloggerların blog kamusallığına ne derece katılacaklarını kısmen belirleyebildikleri görülmektedir. Örneğin bazı bloggerların İnternet erişimi olan herkese açık iken, bazıları ise izleyicilerini davetliler olarak sınırlama yoluna gitmektedir.

6	Kim Lan Bu Hayatımın Erkeği Deniz Özturhan	Erkeklere harcadığım vakti ilime yatırsaydım, mutfak aletleriyle atomu parçalamıştım.	+35	Reklamcılık, yazar	5	2007	68933	1 kitap
7	Leah	Keşke her şeyin bu denli farkında olmasam, salak olsam salak!	24	İK	1	2009	17436	-
8	Mrs Baros	Hayatım roman olsa yılın en sıkıcı kitapları arasında olurdu.	24		1	2008	26917	-
9	Pink Freud[1*]	Nevrotikkelebek	22	Partime barbie'lik	1	2010	8652	---
10	Pucca	Yaşarken hiç komik değildi… …yazarken komik oluyor	+35	İletişimci	4	2007	200684	4 kitap Hürriyet Elele
11	Mia Wallace	Ben alelade, sen nadide… Nefret ediyorsan yalvarmazsın. Kız arkadaşlar iyi ki varlar!	25	Aöf öğrencisi	1	2010	17462	-
12	SED	---	33	Modacı	4	2008	2932	Hürriyet'te…
13	Siminya	Birtakım şeyler öyle oldu…	+30					2 kitap
14	Spot Işığını Arayan Kız	I wouldn't want to be anybody else. We're not in wonderland anymore alice	21	Öğrenci	1	2010	4236	-
15	Strawberry Fields - Moria M	alwaysbepretty	21	Hukuk	3	2013		-
16	…yazı kalır	Bellatrix begins: batman gibi değil, anka kuşu gibi!	--		3	2009	2453	-
17	Yüzleri arayan kadın - Maya	Yazmasam delirirdim.		Öğrenci	2	2013	1405	-
18	Uyandım Saçmaladım	Gerçek bir hobisi olmadığı için kendini ezik de hissetmez. Büyüyünce bozkırların ortasında tek başına duran bir ağaç olmak ister.	25		3	2007	4631	-

19	Uyuyakalan guezel Aslıhan Bayram	---	+30	Moda öğrencisi	1	2012		
20	Wimperalla	---	?	Öğrenci	2	2010	3457	-
21	İpekböceği	Güzel kadınlar aşkla aptallaşır. Ama hem akıllı hem güzel kadınlar aşıkken de akıllıdır. Bu yüzden hep "Yalnız" kalır.	?	İşletme hizmetleri	1	2011	4350	-

1990'ların sonlarından itibaren ortaya çıkan ve özellikle 2003-2006 yılları arasında büyük bir patlama yaşayan blog evreninde daha şimdiden dikkat çeker sayıda blog mezarları vardır. Buna bağlı olarak, blog kullanmanın hızla popülerliğini yitirmeye başladığı kanaati doğmaktadır. Fakat blog yazınının biteceğine dönük öngörüler konusundaki sabırsızlık bir süre daha bir kenara itilmelidir. Zira blog kullanmayı, kendi sosyal çevresine ısrarla öneren ve ağa yeni eklenen bloggerların sayısı hiç de az değildir. Nitekim bu çalışmada, seçilen blogların tamamı 2014 itibarıyla hala aktif şekilde kullanılmaktadır.

Analiz için belirlenen kadın bloggerların yaşları 20 ile 40 arasındadır. Bunlar arasında ilk blog 2006'da son blog ise 2013 senesinde açılmıştır. Bloggerlardan her birinin en az bir, en çok 5 bloğu vardır. Bloggerların yazma temposu ile koşut olarak, araştırma kapsamında her bir bloggerin en az 20 en fazla 45 metni okunmuştur; metinlerin yazıldığı dönem ise 2012-2014 yılları ile sınırlandırılmıştır. Analize dahil edilen kadın bloggerların blog içeriklerinden hareketle tamamının heteroseksüel olduğu söylenebilir. Blog yazılarındaki gündelik hayat pratiklerine ve popüler kültür tüketimine ilişkin bilgilere (tatil, film-kitap-müzik ve mekan tüketimi, estetik ve beğeni ölçütleri vs.) dayanarak, blogger kadınların kentli bir yaşam sürdüğü ve orta sınıf olduğu yorumuna ulaşmak mümkündür. Analiz kategorilerinin oluşturulması esnasında kuramsal tartışmadaki kadın yazınsallığını betimleyen vurgular belirleyici olmuştur. Analiz, bloggerların yazma motivasyonu, bloglardaki dil kullanım pratikleri ve otobiyografik içeriklerin çeşitlilik yelpazesi kategorileri üzerinden yürütülmüştür. Kadın yazın deneyimine ve metne odaklanan çalışmada audio-visuel içerikler analiz dışı tutulmuştur.

Blogger Kadınların Dil ve Anlam Dünyası

Blog yazarlığının temel hedeflerinden birinin medya veya edebiyat alanında profesyonel bir mesleğe adım atmak olduğu ifade edilmiştir (Sorensen, 2009, ss. 68-70). Bu bilgiyle uyumlu bir şekilde, Türkiye'de blog rüzgarının önünü çeken ilk örnekler de ağırlıkla medya ve reklamcılık alanından gelmektedir. Nitekim ilk kadın bloggerların bir kısmı için blog yazmak kariyer sağlamış, onlara medyada köşe yazarlığı yapma olanağı sunmuştur. *Pucca*, *French Oje*, *Pink Freud* ve *SED* gazetelerin haftasonu, moda eklerinde köşe yazarlığı yapmışlardır. *İnsanOkusunDiyeYazıyoruzBunları* adlı bloggerın bazı yazıları ise bir gazetenin sayfasında dolaşıma girmiştir. 2006-2009 yılları arasında blog

yazmaya başlayan kadınların bazıları Cem Mumcu'nun girişimiyle bloglarını kitap olarak basmış (*blook*), basılan kitaplar Türkiye'de İnternet edebiyatının (dizüstü edebiyat) ilk örnekleri olmuştur. Dizüstü edebiyat örnekleri *KimLanBuHayatımınErkeği*, *Siminya*, *İnsanOkusunDiyeYazıyoruzBunları*, *Fuls, Şişman Kız* gibi genç kadın bloggerların kitapları ile birlikte artmaktadır. Ayrıca *Pucca*'nın kitaplarından hareketle "Hadi İnşallah" (Ali Taner Baltacı, 2014) adlı bir film de yapılmıştır.

Öte yandan, daha sonraki yıllarda, yaklaşık 2010'dan sonra blog açan kadınların blogda yer alma motivasyonları öncekilere göre farklılaşmaktadır. Genç ve özellikle öğrencilik dönemindeki kadın bloggerlar için blog ortamının sosyallik ve arkadaşlıklar bağlamında yeni vaatleri vardır. Bu sosyal ağın anonimliği içinde genç kadınlar kendilerine bir varlık, benlik ve yaşam alanı açmakta gibidir. Blogger özne kendini sunmaz, kendini anlatır. Anlatıyla kendini dokuyan öznedir o. Nitekim kadın bloggerlar için özne olmak yolunda verdikleri bu emek güçlendiricidir.

Kadınlar niçin blog yazar?

Bloglarda sıklıkla rastlanan şu ifadeler bu ilgiyi bir ölçüde açıklamaktadır: "Yazmasam delirirdim" (*Maya*), "yazmasam ölürdüm" (*bazenöyleolur*), "yazmadan duramayan var" (*bellatrix*), "yazmayınca kafayı yiyor insan" (*Spoti*), diyen bloggerlar için yazmak başlı başına bir varolma biçimidir. *Mrs Baros* sesli düşünmek için yazar, "okumasanız da olur", demektedir (8 Temmuz 2014). *UyandımSaçmaladım* ise "ciddiye alınmak derdiyle değil hayallerini gerçekleştirmek isteğiyle" yazmaktadır. Blog ortamında olmaktan mutludur: "burada ben galiba bambaşka bir insan oldum. beynim çok farklı çalışıyor, fiziksel sağlığım bile bambaşka hallerde"[5] demektedir (13.7.2014).

Blog yazan kadınlar için blogosfer, hitaplar ve seslenişler, minnet, özlem, sevgi bildirimleriyle dolu, sıcacık bir sosyallik ve paylaşım ortamı gibidir. Uzun süre yazamadığı için özür dileyenler, blog arkadaşlarından gelen okuyucu yorumlarına şükranlarını sunanlar, blogdan uzaklaşmak durumunda kalacağı zaman için özlem yatırımı yapanlarla yaşayan bir mecradır blog ortamı. Zaten *Pink Freud*'a sorarsanız etrafındaki en aklı başındaki çevresi blog arkadaşlarıdır (2.10.2013). Gerçek dünyada deşifre olmaktan çok korkan, fakat öte yandan blogger arkadaşlarıyla gerçek ortamlarda buluşup yine blog isimleri üzerinden sosyalleşen genç bloggerlardan *Leah*, *Mia Wallace*, *Spoti* ve *Maya* için blog mecrası tam bir terapi yeridir. "Yazmak iyileştirir" (*UyandımSacmaladım*, 3.9.2013). *Spoti* "Üç yıl boyunca trajikomik hayatımı yazdım. Hayatımın hikayesine devam edeceğim. (…) …kişisel yazmaya devam edeceğim. Çünkü yazmazsam kafayı yerim" (2.7.2014), derken, *Moria M* ise bu iyileşme duygusunun bir başka yanına işaret eder. Blogger'i açtığında ve oradaki arkadaşlarının yorumlarını gördüğünde kendisine inancının yerine geldiğini söyler, blog arkadaşlarından gelen dayanışma ile kendisini çok daha güçlü hisseder (5.5.2014).

Pucca'nın okurlarına "…beni takip eden, derdimi dert bilenler, kimse tarafından sevilmemiş birine öyle bir şey verdiniz ki hiç haberiniz yok. (…). İyi ki terk edilmişim de burayı açmışım" sözleriyle seslendiği blog, iç dökmenin, itirafın, akıl dağıtmanın, en çok

5 Blog yazarlarından alıntılarda dil aynen korunmuş, metne hiçbir dilsel müdahale yapılmamıştır.

da mutsuzluklarını ve kızgınlıklarını yazıya aktarmanın mecrasıdır; her şeyin, "hasktir lan bu da olmamıştır artık"ların (*Pucca*, 8.11.2013) paylaşıldığı yerdir. Bloğunu "bin bir hayalle alıp giymek için heyecanla beklediği bir elbiseye" benzeten *SED* için, blog ortamında "aynı dili konuşan", "yüreği yüreği olmuş", "merak edenleri" vardır (14.8.2013). Blogger kadınlar blogun sıcacık ortamında sevilmenin ve kendisini sevmenin konforunu bulurlar.

Sadece sevgi bildirimleri yoktur bloglarda; blogosferdeki samimiyet yer yer kızgınlık ve serzenişlerin ortaya saçılmasına da olanak verir. Bir parça ilgi yoksunu kaldığını hissettiğinde "benim için bi post yazıverseniz" diye yazan *Elmoş*'unkinin (2.5.2013) yanında, "Twitter[6] gelir geçer, asaletin bana yeter sevgili bloğum" diyen *Leah*'ın (13.4.2014) serzenişi tatlıdır ama serttir de.

> …söylemeden edemiyciğim, 6 aylık bloggerlar 1 hafta yazmayınca hemen mail atılıyormuş 'niye yazmıyorsun cınım ya' diye, ben bloggerın dinazoru oldum ve 1 aydır yazmıyorum bana bir allahın kulu mail atmadı la. Zalımlar, hayınlar. Ölsem kalsam eski yazılarımı okucanız durcanız yani hiç umursamıyonuz geleceğimi. (*Leah*, 27.5.2013).

Görsel 1. Marilyn Monroe[7]

6 Facebook, Twitter, Instagram gibi sosyal medya olanakları, blog yazmaya 2006-2008 yılları arasında başlayanların hayatına daha sonradan girmiştir. Bloggerların konu ile ilgili paylaşımlarına bakılırsa sosyal medyadaki bu yenilikler blog deneyiminin yerini tutmamıştır. Zira *Leah*'nın yukarıda yaptığı türde karşılaştırma ifadelerine *Pink Freud* ve *Pucca*'da da sıklıkla rastlanmaktadır.

7 *Pucca*, "Küstüm", 8.1.2014.

Blogger kadınlara sevme ve sevilme konforu sunan bu ortamın diğer bir karakteristik özelliği kişilere anonimlik olanağı sunabilmesidir. Blog isimlerinin sağladığı korunaklılık altında bloggerlar "kana kana su içer gibi", iştahla yazabilmektedir; her ne kadar daha sonra geri dönüp kendi yazdıklarına çok güldükleri durumlar olsa da (*Elmoş*, 19.6.2014).

Anonim kalmanın sağladığı olanaklar kişiyi üçüncü tekil bir kahramana dönüştürmektedir adeta: *Pucca*, "yan masamda oturan kişi gecemin nasıl geçtiğini biliyor" (8.11.2013) sözleriyle aktarır bu durumu. Blogger olarak anonimliğini koruyarak hiç tanınmadığı kişilerce okunmak, "hem içini terse çevirip dökmek, ama dökmemiş gibi, hiç toz kalkmamış gibi, düzeni bozulmadan hayatına devam etmek" (*Elmoş,* 27.5.2013) gibidir. Kişisel hayatında sessiz ve görünmez olmayı tercih ettiğini söyleyen *Siminya* için bloğun güzel tarafı tam da budur: "…bu kadar çok şey anlattığın halde hala görünmez kalabiliyorsun. Kimseye görün beni diye bağırmana gerek yok, yazdığın için onlar seni zaten görüyor. Bir diğer deyişle. Yoksun ama varsın" (1.2.2013). Öte yandan blog ortamı bu seslerle o kadar dolmaya başlamıştır ki, insan "blog yazarken artık kendi sesini duyamıyor, tarzı bulanıklaşıyor" gibi hissetmekten de alamaz kendini (*Elmoş*, 10.11.2013). Yine de, dışarıdan taşan gürültüye rağmen, blog adresi yazarın evidir; kendine ait yeridir. *İnsanOkusunDiyeYazıyoruzBunları* için "orası kendi bölgesidir, çünkü o oraya işemiştir" (19.6.2012). *KimLanBuHayatımınErkeği* bloğunda şu dizeleri paylaşırken aslında adeta bir blog tanımı vermekte gibidir.

Kendine bir "şu an" bul. Hep bul.
Diz onları uc uca.
Sana tek 35. yaş tavsiyem budur.
Lav yu ol,
d.

(21.7.2014).

KimLanBuHayatımınErkeği için blog yazmanın daha yüklü ve manifesto niteliğinde anlamları da vardır. Onun yazıları birer karşı duruş, kendi deyişiyle "tersine yüklenme parodisi" olarak okunmalıdır: Kadının başına gelen şeylerin sorumlusu erkeklerin bir nevi "kendi acı ilacının tadına bakması" için yazdığını söyler.

> *KLBHE, kadınlarını hor gören, taciz ve tecavüz eden, döven, öldüren ve bu şiddeti yasal/sosyal olarak da destekleyen bir toplumun, kendine yakışan mizahı (bazen tokat olarak) temin etmesidir (7.10.2013).*

SED için bloglama deneyimi tam da günlük tutmaya benzer; bu yazı yoluyla düşünmek gibidir. Yazmak düşünmenin temel araçlarındandır. Blogger kadınlar için düşünceler tam da klavyenin vuruşlarından döküldüğünde vardır.

> Klavye ile aramda daha farklı bir düşünsel küprü oluşuyor. Her harf tıpkı çocukken oynadığımız ruh çağırma oyunu gibi.. Yazılmak istenen kelimelerin aracı olsun diye parmaklarını bırak, diyor klavye... (*SED*, 16.3.2014).

> Madem düsünüyorum dedim, ne düsüniyorsam yazmaliyim. Telefonumu sessize aldim, müzigin sesini acdim. Düsünmeye basladim. Neyi mi? Kendimi ve hayatimda olan biteni…(*Uyuyakalan Güzel*, 26.5.2014).

Blogger kadınlar düşüncelerini aktarmanın bütün dilsel ve ifadesel olanaklarını harekete geçirir, blog içeriklerini yoğun bir yaratıcı emek ile oluştururlar. Bir düşünceyi, duyguyu ifade etmek için doğru cümleleri aramak değildir tek mesele. Metni tamamlayacak güzel bir görsel veya ses bulmak için dahi bazen saatlerini harcarlar. Bu büyük emeğin karşılığında güzel okuyucu yorumları almak ise en büyük ödüldür (*Moria M*, 5.5.2014). Haliyle bloglardaki okuyucular sadece okuyucu değillerdir. Onlar blogosferdeki arkadaşlar ve dostlar olarak görülürler; bloggerin kişisel adresine sıcak hitaplarla buyur edilir, aynı samimiyetle de uğurlanırlar.

Blog dili: İfade ve anlatı yapısı

Kadın bloggerların paylaşımlarındaki dili betimlemeye metin girizgahlarıyla başlayalım: Blogların çoğu bir hitap ile başlar. Hitapların yelpazesi kadınların paylaşımdaki samimiyet ve yakınlık hissiyatları ölçüsünde genişlemektedir: yavru kartallar, bahar tomurcukları, moruklar, mikroplar, Hello Dünyalılar, beş karbonlu riboz şekerler, sevgili okur bireyler, sevgili koçari okuyucu, cicişler, la/n, tatlışlar, tontiriminnoşlar, kızlar, kızlarcım, canlar, şekerler, siz kahrolası okurlar, götler, ibneler, gibi hitaplar bunlardan sadece bazılarıdır. Bloggerların izlediği bloglar ve kendi okuyucuları içinde sadece kadınlar yoktur aslında. Buna rağmen bloglardaki hitapların kadınlararası sesleme niteliğine sahip olması dikkat çekicidir ve dilin kadınlaşmasına bir örnek olarak görülebilir.

Günlükleri ve/ya mektubu anımsatan bu yazınsallıkta kapanış ve veda sözcükleri de dikkati hak eder. Bloglar, "en mikrop halimle öperim, ay lav yu, yeni yılınız bıldırcın olsun, öpüyorum mıncırıklarınızı, tişikkirler selebritiler" gibi veda ifadeleri ile bitebileceği gibi, bazen de yazı *Mia Wallace*'in yaptığı gibi "bu da şarkınız" diyerek metnin sonuna bırakılıveren bir hediye ile sonlanabilir. *KimLanBuHayatımınErkeği* mektubunu bitirme törenine girmek yerine okurunu vedaya "bitirirken" diye bir ekleme ile hazırlar. Okurlarına en tatlı hitaplarla seslenen *Leah* her yazının sonunda kendini durumsal olarak yeniden tanımlayarak çekilir huzurdan; eyeliner süremeyen, göbekli ve gıdılı ama kendisi zayıf olan, kar botu alacağına güneş gözlüğü alan Leah sevgilerle ayrılır. *Spoti* ve *Wimparella* ise muhabbeti bir türlü sonlandıramazlar; tam yazıyı sonlandırırken akıllarına yeni şeyler gelir, metnin sonuna dip/notlar düşerler.

Blogger kadınların kişisel anlatısı ve ifadesi içinde icat edilmiş yeni sözcükler, yerel sözcük kullanımlarının metne eklenmesi, kısaltmalar, küfürler, paralinguistik seslenmeler, okunduğu gibi yazılan Türkçe ve İngilizce sözcükler sıklıkla dikkat çeker. Metinlerin içinden alınmış aşağıdaki ifadeler, konvansiyonel yazının ifade ve gramer kurallarının devre dışı kaldığı yeni bir dilsel pratiği örnekler niteliktedir.

Tablo 2. Blog Dilinden Örnekler

İcat edilmiş sözcükler ve yerel kullanımlar	feyvırıtlamak, korprıt hayat, namusless, "aslındapekdeistemezdik" etmek, godoşiszm, bıttık, çömçe, "birinin çekirdeğinden reçel yapmak" (seks yapmak yerine), kurcuklamak, mıncırık, guzu, müthişkulade, kekomançi, frappiçino, şamşırmak, lö tansiyon, lö koca, la/n, bloglamak, tatillemek, manitacılık
Konuşma dili ile yazma örnekleri	üzülmiyim, yaziyim, nasi bitiricemi bilmiyorum, bulanıcak, diyince, tişikkürleeer, bağzı, yepisyeni, ay lav yu, ya ne olacağıdı, iyce, iycene, tenk yu, şaha, neskuik, yek yaaaa, cağğğnımm, laaağğğğnn, Ayşarman,
Kısaltmalar	amk, asfdsfsssdfs, sfgsfssfsaad bsg, kib, slk, amk, amq, o.ç., s.k, s.k.k,
Küfürler, argo kullanımlar	has.ktir.. b.k, g.t, s.kmek, çiş, çükü düşsün, amına koymak, bicik, yarraam, orospu çocuğu, deli sikmiş gibi çalışmak, leş, fak yuuu,
Paralingual ifadeler	ayyyy, dannnnnnn, aaa, aaağğğğğaaa, ahhhh, ufff, , hooop,

Tabloda da izlenebileceği üzere küfür kullanımı bloglarda yaygındır. Analize konu olan kadın bloggerların yarısından fazlası metninde açıkça veya dolaylı şekilde cinsiyetçi küfürlere yer vermektedir. Bu küfürler edebi ifade kurallarına ve estetiğine meydan okur niteliktedir. Blogda kullandığı küfürler nedeniyle kendini durdurmaya çalışan *Pucca* blog yazarken kendini kaptırdığı küfür iştahını "bazen bir giriyorum ki analı bacılı, Menemen hattında minibüsüm var zannedersin!" diye dile döker (8.11.2013). Blog hayatının önemli bir döneminde sansürsüz ve bol küfürlü yazan *Leah*, bir noktadan itibaren kendi diline, yazdıklarına çeki düzen verme kararı alır (13.4.2014). "Memleketin anası sikiliyordu ve biz sabahları kalkıp işe gidiyorduk…" diyen *İnsanOkusunDiyeYazıyoruzBunları* (30.5.2013) ise bloğun en küfürbaz yazarlarındandır, dilini hiç sakınmaz.

Kadın bloggerların dilinde görünürleşen küfürlerin başka bir etkisi daha vardır; onlar konvansiyonel yazının sterilliğinden farklı olarak bedeni görünür ve imgeleştirilir kılarlar. Nitekim "Ne kadar zeki ne kadar kültürlü ne kadar yetenekli ne kadar ulvi ne kadar güzel olursak olalım herbirimiz yiyip içip sıçıp kusup uyuyup sevişmek zorundayız"dır (*Pink Freud*, 2.11.2014). Metinlerde bedenin cinsel uzuvları yanında abjekt unsurları da sıklıkla dile gelir; ter, kusmuk, bok, sümük, tükürük, aksırık, tıksırık, hapşırık, osuruk da bedene ait olarak blog metinleri içinde sürekli karşımıza çıkar. Beden bakımına bağlı olarak yağlar, selülitler, basenler, saçlar, kilolar ise *Leah*, *Moria M*, *Mia Wallace* ve *Uyuyakalan Güzel*'in konularındandır. Hatırlanırsa, konvansiyonel otobiyografik anlatılardaki eril özneler ölümlü ve kusurlu bir beden olmanın ötesindedir. Orada ölümlü ve kusurlu beden kolay kolay anlatıya gelmezken, incelenen kadın bloglarında beden, atıkları, delikleri, sızıntıları ve kusurları ile anlatıya eklenir.

Kadın bloglarındaki cinsiyetçi ve eril küfür pratiği, blog dilinin kadınlaşmış bir dil olduğu görüşünün karşısına, kadının dilindeki erkekleşmeyi örnekleyerek yerleşir. Bu aynı zamanda feminist bir perspektifle birlikte çekişmeli bir tartışma alanını çağırır. Nitekim bloggerlardan birisi dilindeki eril cinsiyetçi söylem ile ilgili bir soruyla karşılaşmaktan kurtulamamıştır. Kullandığı küfürlerin cinsiyetçi niteliği ile ilgili soruya cevap veren *Siminya* için sebep şudur:

Maalesef günlük hayatta kadın, çoluk, çocuk hepimiz erkek egemen bir dil kullanıyoruz. Yarı erkeğe yarı da kadına ait olan "İnsan dili" denebilecek bir dil yok ortada. (...) Erkeğin cinsel organı ise ucundaki et parçasının kesilmesi şerefine şenliklerle, dualarla kutsanıyor. Mesela benim vajinamın fotoğrafı albümlerde yok. Ama kardeşlerimin çüklerinin her hali albümleri süslüyor (23.7.2012).

Eril egemenin dilini elinden ç/almak olarak yorumlayabileceğimiz bu dilsel pratik bir yandan sert bir şekilde eleştirilmelidir. Öte yandan kadınların dilindeki bu eril eklemlemenin süreç ve sonuçlarına bir başka açıdan bakmak da mümkündür. Zira eril ve cinsiyetçi bir dil kullanmanın kadınların kendilerini güçlü hissetmelerine yol açtığını gözlemlemek ilginçtir. Cinsiyetçi küfür kullanımı ile duyumsanan güç ve iştah hissi, bloglardaki bedenin uzuvları ve arzu ile ilgili kurulan cümlelerde de izlenebilir. *Atgotten*, "Yedi dildo İstanbul" (16.4.2012) diye başlık attığı yazısında metne cinsellik ve haz bileşeni katıvermekte, *Pucca* "çekirdeğinden reçel yapma" gibi icat edilmiş bir deyim kullandığında cinsellik romantizminden ziyade seks yapmaya göndermede bulunmaktadır (12.2.2013). *KimLanBuHayatımınErkeği* ise ilk kitabının basılmasından duyduğu sevincin anne takdirinden neden azade olduğunu şu sözlerle açıklar: "Annenize içinde 'Fakir ama iyi sevişen adam' başlıklı yazılar olan bir kitap verip, sizi alkışlamasını beklemeyeceksiniz arkadaşlar. Hayat o kadar da basit değil." (11.9.2013). O bu sözleriyle gerilimin pimini, basitçe annesi ile kendisi arasına değil, aynı zamanda ulus-devlet domestikasyonunun sosyo-politik ve tarihsel kadınlığı ile kendisini de kapsayan yeni kadınlığın ortasına yerleştirdiğinin farkındadır elbette. Zira kadın bloglarındaki eril dil ve cinsiyetçi küfür kullanımı, bedene ve cinselliğe ilişkin cesaretli sözler, domestik kadınlık kurgusunu altüst etmektedir. Diğer bir ifadeyle egemenin elinden ç/alınan bu dil kadınlara geleneksel toplumsal cinsiyet düzenlemelerinin kodladığı kadınlığın dışına çıkma kapısı aralamaktadır.

Öte yandan blog ortamındaki bu tür içeriklerin ağırlıkla, bloğa 2006-2009 yılları arasında giriş yapmış ve genellikle 30 yaş üstü diyebileceğimiz bloggerlarda görüldüğünü söylemek önemli. Blogosfere daha sonraki yıllarda dahil olan 20'li yaşlardaki genç kadınlar ise domestik bir dili benimsemiş görünmektedirler. Genç kadınların ağ günlüklerinde küfürler olabildiğince azalmıştır. Kullanıldıkları hallerde de kısaltmalar halinde veya sözcüğün içine "." koymak yoluyla sansürlenmiş olarak yazılmaktadırlar. Cinselliğe ilişkin kavramlar genç bloggerların dilinden neredeyse bütünüyle geri çekilmiş gibidir. *Moria M* için arkadaşlarıyla gittiği bir mekanda arkadaşlarından birinin tanıdığının masalarına yol uğratıp "mastürbasyon" diyebilmesi dahi olağandışıdır; ayıptır, bir rahatsızlık nedenidir (3 Haziran 2014).

Çalışmanın bu bölümü blog dilinin ve ifadesinin konvansiyonel yazın deneyimi ile karşılaştırıldığında yazınsal olarak hangi eşikleri aştığını serimlemek için yazılmıştır. Bir sonraki bölüm ise bloglardaki konular/temalar yelpazesini betimlemektedir.

Bloglarda Otobiyografik İçerik ve Konular Yelpazesi: İçerisi, Dışarısı, Karşısı

İçerisi: Bloggerların birçoğu paylaşımlarını yüksek bir "kendilik" vurgusuyla "ben, bence, bana göre" gibi ifadelerle kişiselleştirmektedir. Özellikle 30 yaş altı bloggerlar sıklıkla kendi duyguları, gündelik hayatları, aile, akrabalık ve iş ilişkileri üzerine yazmaktadırlar. İçinden geçtikleri toplumsal dönemi kendi otobiyografik gündeliklerine eklemlerken tespitkar bir dilden ziyade çekingen bir "kendi"lik dilini tercih etmektedirler. Metinlerini "renklendiren", "güfteleyen", "karalayan", "hariçten gazel okuyan", "diyen ve giden", "buyuran" (!), "yazmasaydı da olurdu", "yazma desen yazmaz idi" gibi ifadelerle sonlandırır, böylece tam sahneden çekilirken sözlerinin gücünü yavaşça ama kararlılıkla mütevazılık hattına çekerler. Kadınların blog dilindeki bu çekimserlik, Heilbrun'un (1988, ss. 15-23) kadın diline yönelik, "kendinden emin olamama retoriği" içinden konuşmak dediği niteliği örneklemektedir.

Her ne kadar dilleri alabildiğine ironik ve esprili olsa da, bloggerların gündelikleri hiç kolay bir hayata işaret etmez. Çalışmaya konu olan bloggerların üçü babası ile travmatik bir geçmiş yaşamıştır. Diğer üç blogger ise ağ günlüklerinde kardeşlerinin ölümünü, ağır hastalığını ve kardeşlerarası iletişiminin özgüllüklerini paylaşırlar. Bir bloggerin geçmişinde tecavüz vardır. Dört blogger psikolojik yardım almakta ve ilaç kullanmaktadır. Tüm bunlara bakıldığında, hayat *Pucca*'nın deyişiyle "yaşarken komik değildir" fakat "yazarken komik oluyor"dur. Kadınlar anlattıkları gündeliğin ağır ve travmatik içeriğini ironi ile taşınabilir kılarlar: Blog dilindeki ironi bu gerçekliği adeta simgeleştirir.

Bloglar kadınların iç dünyalarını ve gündelik hayatlarını anlatmalarının, bu yolla kendilerini ve yaşamlarını var kılmanın olanağına dönüşmüştür. *Leah* bloğunun önemli bir kısmında kendisi için en can yakıcı gündelik faaliyetlerinden biri olarak iş görüşmelerini aktarırken, *Siminya* sıklıkla evdeki gündelik hayatın içine sızmış politik çekişmelerle ve girip girip çıktığı işlerle meşguldür. Teyzelerin dünyayı daha iyi yöneteceğine inanan *KimLanBuHayatımınErkeği* ile *Atgotten* toplumun nabzını tutmak için sıklıkla taksicilerle muhabbete girerler, onun dışında ev halini ve iş yaşamlarını dile dökerler. Delirmeyi mantıklı bulan *İnsanOkusunDiyeYazıyoruzBunları* pek evle meşgul olmaz gibidir; hastalandığı, kendi deyişiyle "bozulduğu" bir gün kendini dışarı atar, aynı gün evinin tavanı çöker.

> *Aha diyorsun bu sefer kesin tezeği avuçla yedik. Ama sonra evin duvarı yıkılıyor, amına koyim, evin duvarı yıkılıyor lan sfgsfssfsaad Çok saçma değil mi? Göğe bakalım. (...) Aylin Hanım merhaba, ben şu an yatak odanızdayım." dedi. Neden? Neden benim yatak odamdasınız? Yani sizin benim yatak odamda olabilmeniz için hangi kozmik şartlar biraraya gelmiş olabilir? Mikrosaniye içinde aklımdan bi milyon şey geçti. "Yatak odanızın duvarı yıkıldı, dışarıdan girdik ustalarla beraber." assfgdsffsgfsgfsfdsg Abi aralıksız dört saat güldüm. Evim kırılmış lan adffafasfdgsf. Yatağımdan göğe bakılabiliyor. Hepimiz birden delirebiliriz. Öyle işte, güldüm n'abiyim. Sonra biraz ağladım ama, ne yalan söyliyim (14.3.2013).*

Ara sıra mezarlık ziyareti yapılması gerektiğine inanan *Pink Freud*, binalarının alt katını fırına çevirenlerle aylar süren kavga sonucu "memlekette" belediyeciliğin ve rüşvetin ne olduğunu anladığını aktarır. Babasından uzak kalmanın acısını hep dile getiren *Moria M* kardeşi ile aynı odayı paylaşmaktadır. Kardeşinden dolayı sadece geceler boyu uykusuz kalmakta aynı zamanda onun ve annesinin kendisine dönük anlayışsızlıkları karşısında içten içe kırılmaktadır. *Mia Wallace*'nin gündeliği rutinlerle çevrili, evi hep fazlaca kalabalıktır; hayatında yaz tatilleri, bir süre kendilerinde kalan kuzenler, düğünü olan kuzenler, sevilen ve sevilmeyen halalar, bir "gündüz kızı" olan kendisini gecelere sürüklemeye çalışan kız arkadaşlar vardır. *SED* ve *İpekböceği* dış dünyalarında hesabını soramadıkları ilişkinin muhasebesini blogda temize çekmekte, yalnız kadınlar ile akıllı kadınlar arasında bir koşutluk kurmaktadırlar. Benzer bir şeyi *Gabriel's Kiss* de yapar. Şiir formunda yazdığı bloğunda sık sık kadınlığı tanımlama çabasına girer. Kendi deyişiyle "İçinde devrimler yapan, dışında milliyetçi" bir hayatı söze döker:

Şarkı söylerdik biz.
En sevdiği yerden başlayan.
Bülbüldük biz.
Kafesine pisleyen.

(9.7.2012).

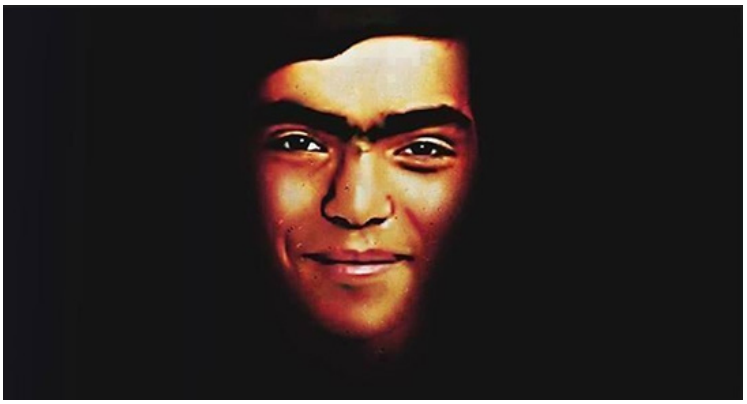
Dışarısı: Daha önce de söylendiği üzere günlük ve mektup gibi metinsel formlar ağırlıkla öznel içeriklerle kurulur. Öte yandan bu metinlerde kişiler "kendilik" anlatılarını belirleyen tarihsel ve toplumsal bağlam hakkında da bilgi aktarırlar. Çalışmaya konu olan blog içeriklerinde, Türkiye'nin 2012 – 2014 yılları arasında yaşadığı bazı toplumsal olayların, kadınların günlüğünün bir parçasına dönüştüğü izlenebilmektedir. 21 bloggerdan yaklaşık 15'i Gezi sürecini ve Berkin Elvan'ın ölümünü açık veya örtülü ifadelerle ama mutlaka günlüğüne kaydetmiştir. Ayrıca, hükümetin yolsuzluk skandalı olarak bilinen 17 Aralık 2013 krizi ve Soma madenlerindeki iş cinayeti de blogların yarısından fazlasında günlük anlatılara eklenmiştir.

Blog metinlerinin hemen hiçbirisi geniş bağlamlı politik analiz yapmaz; neredeyse tamamı dilini öz-deneyimsel olarak kurar. *KimLanBuHayatımınErkeği* "Bir Gezi Hikayesi – Ben Meydana Neden Çıktım" yazısında kendi öznelliğini bağlama aktarır. Sözün ucunu geçmişten hatıralarla yakalar ve getirir Gezi Direnişi'ne bağlar:

> *Tek tek sayamıyacağım ama bir Beşiktaş'taki çay bahçesini saltanat mülkünüze kattığınızda, bir de Haydarpaşa'yı otele okutmak için yaktığınızda, büyük bedduamı aldınız. Oralar benim evimde en sevdiğim köşeler, en güzel çıktığım fotoğraflardı. Siz benim en afili fotoğrafımı yırttınız (3.6.2013).*

Berkin Elvan'ın ölümü ve Soma faciası ise bloglarda alışık olduğumuz ironik dilin fazlasıyla güç yitirdiği hatta bütünüyle geri çekildiği bir içerikle konu edilir. Söz boğazda düğümlenmiş bir iki kelimeye daralmış, suskunluk artmıştır. Sözlerden ziyade imgeler devreye girer; sözlerin ifadesi ve gücü tükenmiş gibidir.

Görsel 2. Berkin Elvan[8]

Genç ve orta yaş grubundaki bloggerlar arasında, blogların toplumsal bağlamı konusunda da bir fark vardır. Genç bloggerlar genellikle toplumsal bağlamla oldukça dar ölçekte ilişkilenirler. Yine de Gezi, Soma ve Berkin onların günlüklerinde de karşımıza çıkar. Soma faciasıyla ilgili genç blogger *Moria M*'in diline ket vurulmuş isyan cümleciği karşılar bizi: "Soma ile ilgili buraya uzun uzun yazmayacağım çünkü kırıcı olabilirim" (24.5.2014), diyen *Moria M*'in kimi kırmaktan çekindiği belirsizdir. Politikadan uzak durmayı tercih eden *Mia Wallace*'nin hostes ablası THY grevine katılınca, o da "Bir insan greve katıldı diye işten atılamaz ama ne olacağı da belli olmaz..." sözleriyle itirazı ve belirsizliği aynı cümlede dile döker (24.5.2013).

Ebru Gündeş ve Reza Zarrab ilişkisi, Mısır'daki askeri müdahale, zamanın Başbakanı ve Başbakan Yardımcısı Arınç'ın mastürbasyon, vajina, kürtaj, sezeryan gibi ifadelere dönük açıklamaları, bloggerların metinlerine dahil olan konulardan bazılarıdır. Ötekilik, ayrımcılık ve ırkçılık ile ilgili deneyimler, duygular ve tartışmalar da, 21 blogger'dan yarısına yakınının yazıya aktardıkları meselelerdendir. İçinden geçtiği dönemin ötekileştirme mekanizmalarına isyan eden, yazılarında erkeklik ve vicdani red gibi konulara da yer veren *Wimparella*, "Beni lütfen ötekileştirin. Çünkü sizden olmak sıktı" (6.8.2013) sözleriyle politik yerini ve konumunu ifade eder.

Karşısı: Heteroseksüel bir profil kimliğinde ortaklaştığını daha önce belirttiğimiz kadın bloglarının "kendilik" anlatılarını belirleyen bir diğer konu ortaklığı ise erkeklerdir. Kadın bloggerlar için erkekler, içinde devinilen sosyo-politik ortamın konusu olacak kadar kamusal ve mesafeli sözler alanında durmazlar. Öte yandan bu konu kişisel, mahrem alanların içine tam de sığmaz, sürekli gündelik sohbet alanına doğru taşar. Hem içerinin hem dışarının konusu olarak erkekler anlatıda ağırlıkla çekişmenin diline uygun şekilde "karşıt" bir yere yerleşirler. Örneğin *Wimparella*, Biscolata erkekleri ile kendi deyişiyle Menemen erkeklerini karşılaştırır; "piçler", "piçimsiler" gibi adlandırmalarla andığı, kadınları ezen ve ortak sorumluluklar alanından koşarak kaçan erkekleri eleştiri hedefine yerleştirir. Kendini "ruhu kokereç gibi ama tadı nefis" diye tanımlayan *KimLanBuHayatımınErkeği* ise erkek egemen toplumsallığa karşı eleştiriler yöneltirken yine ironiden destek ve kuvvet alır:

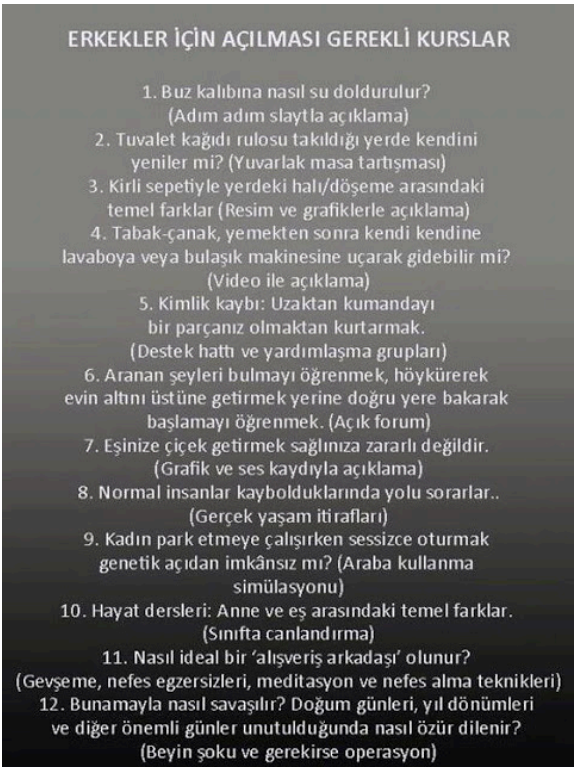
8 *Atgotten*, "Tek Başına Taşıyamıyorum", 12.3.2014.

> *Bir düşünün bakalım, erkekler regl olsaydı bu kadar komik olur muydu? Yoksa aybaşılı dünya liderlerinin sille tokat, füze-mekik kavgalarını mı izlerdik dünya halkları olarak? Kanatlı ve ince pedleri geliştirmesi 1990'lı yılları bulur muydu insanlığın? Muayyen gününde nükleer savaş açan bir Arap şeyhi görmüş olurdu belki de dünya? Ve her ay bir hafta tatil yapan erkekler, devletten o günlerde kullanmak üzere yasal marihuana bitkisi ve yüklü bir alışveriş çeki alıyor olurlardı (7.10.2013).*

"Allah kimseye Türk erkeği egosu vermesin bunların çoğunu testosteron çarpıyor valla" (4.9.2014), diyen *Pink Freud* erkeklerin beyinleriyle değil omurilik soğanlarıyla düşündüklerine karar verir. Babamız bizi sevmedi, biz de babamızı sevmedik, yazan *Siminya*'nın meselesi sadece sevgili, kardeş, koca vs. olan erkeklerle değil, aynı zamanda babası olarak karşısına çıkan erkeklikledir. Kadınlara seslenir "Babanız sizi sevdi de ne oldu? Korkak, kör ve bok gibisiniz."

Pucca ve *Maya* da erkeklerin güç söylemi ürettikleri konulara yöneltirler ilgilerini. Bu söylem yelpazesinin en tipik örneklerinden birini penis boyu tartışmaları oluşturur. Eril gücün diğer bir bileşeni olan akıl da sıklıkla erkeklerin domestik alan beceriksizlikleri üzerinden eğlence konusu edilir. Aşağıdaki görsel *Maya*'nın sayfasındandır.

Görsel 3. Erkekler[9*]

9 *Maya*, "Erkekler İçin Açılması Gereken Kurslar", 15.6.2014.

Genç bloggerların dilindeki domestik geri çekilme erkekler ve cinsellik konusunda da kendini gösterir. 2010 sonrası blog yazmaya başlayan *Moria M* ise sevgilisini bloğunda İstanbul adıyla şifreler. Sevgilinin kollarında uyanmanın tadını bilir ama cinselliği diline uğratmaz. *Leah* ise sevgilisinden Yumoş diye söz etmektedir.

Sonuç tartışmasına geçmeden önce şunu söyleyerek devam edelim. Çalışmanın öngörülmeyen sonuçlarından birisi kadın bloggerlar arasında dilsel açıdan bir kuşak farkının izlenmiş olmasıdır. 2010 öncesinde blog yazmaya başlayan kadınların cinsellik ve beden konularındaki meydan okuyucu dili daha geç dönemde blogger olan genç kadınlarda izlenmemektedir. Bu çalışma blogger kadınlar arasındaki kuşak farkının nedenine ilişkin bir bilgi üretmemiştir; o nedenle sadece bu sonucu paylaşmakla yetinecektir. Bu husus, araştırma konusu olarak detaylı bir analizi hak eder niteliktedir.

Sonuç

21 kadın bloggerin yazın dilini analiz eden bu çalışma, blog dili ve kadın yazınsallığı arasında irtibat ve süreklilik varsayan kuramsal argümanı, Türkiyeli kadın bloggerlar özgüllüğünde yeniden düşünmeyi hedeflemiştir. Araştırmanın sağladığı betimsel bilgi yukarıdaki argümanı desteklediği gibi bazı noktalarda ise onunla çelişkiye düşmektedir. Blogger kadınların metinleri blog yazınının parçalı, sıçramalı, kısmi, ironik ve çağrışımsal yazınsallığının tipik örneklerini oluşturmaktadır. Aynı doğrultuda okuyucuya dönük samimi hitapların ve duygu bildirimlerinin metnin içine dahil olması, paylaşımın kişiselleşmesi ve otobiyografik bir nitelik kazanması da metinlerde izlenebilmekte, dolayısıyla bu bloglar - kuramsal tartışmalarla uyumlu bir şekilde - bir yazınsal tür olarak günlük, mektup ve diğer otobiyografik anlatı konvansiyonları ile buluşabilmektedir. Bu doğrultuda, tarihsel olarak otobiyografi ve günlük yazınının kadınlara ait bir yazınsal form olduğu ve günümüzde bir yeniden canlanma yaşadığı iddiasını kabul edeceksek - ki edebiliriz - yeni İnternet mecrasının dilinin kadınlaştığını kısmen söyleyebiliriz. Üstelik bunu söylerken, kadın bloggerların okurlarına tüm blogosferi kadın varsayan hitaplarla seslendiklerini de aklımıza getirerek, aslında tüm blogosferin diline ilişkin bir cümle kurmuş, böylelikle erkek bloggerların dilinin de parçalı, bedeni ve deneyimi öne çıkaran niteliğiyle kadın dili ile geçişkenleştiğini önvarsaymış oluruz. Blog dilinin kadınlaştığına ilişkin iddianın ancak kısmen kabul edilebilir olmasının bir nedeni, aynı iddianın erkek bloggerların diline dönük nitel bir araştırma yoluyla henüz sorgulanmamış olmasıdır.

Blogosferdeki dilin kadınlaştığına dönük kabulün kısmi olmasının bir diğer nedeni blogdaki kadınların dilinin erilleşmesine ilişkin çatışmalı örneklerdir. Kadın bloggerların dilinde cinsiyetçi ve eril ifadeleme biçimlerinin dikkat çekici boyutlarda olduğu ortadadır. Dolayısıyla bu yeni dili, "dilin kadınlaşması" çerçevesi içine sıkıştırmak zordur. Fakat bunu söylerken, kadınların dilinin erilleştiği yorumuna ulaşmak da fazla aceleci olacaktır. Bu yeni dil ve mecra göstermektedir ki kadınlık da farklılaşmaktadır: Blogosferdeki dilin imgeleştirdiği kadınlık, hegemonik toplumsal cinsiyet kategorileri içi düşünüme tam olarak oturmamakta, blogger kadınlar sıklıkla egemen söylemin toplumsal cinsiyet düzenlemelerinde tanımlanmış ve çerçevesi çizilmiş olan kadınlığın dışına çıkmaktadırlar. Bunu yukarıda da söylendiği üzere kimi zaman eril ifadeler, ağır cinsiyetçi

küfürler kullanmak yoluyla yapmaktadırlar, ki ç/aldıkları bu dil onlara bir güç duygusu yaşatmaktadır. Kimi zaman ise bedene ve arzuya dönük yazdıklarıyla, cinselliği, bedenin sızma ve taşma noktalarını, cinsel arzu bildirimini dışarıda tutmayan bir dilin örneklerini vermekte, böylelikle konvansiyonel sosyo-kültürel kadınlığa meydan okumaktadırlar.

Dolayısıyla analizde ortaya çıkan karmaşık dil pratiğine ve ağdaki kadınlık öz-sunumlarına baktığımızda, dilin kadınlaşması bir yana bugün şunu sormak da mümkündür: "Kadınlaşma" edimini ön-tanımlayan "kadın"ın sunumunun farklılaştığı örneklerin az olmadığı bir mecrada, bu dili hangi tanımlı kadınlığın "kadınlaşma" ölçeği üzerinden anlayacağız? Öte yandan, sonucun karmaşasını biraz daha artırmak pahasına bir de şunu ekleyelim: Kadınlık ve erkeklik konvansiyonlarının siborg ve queer örneklerle çoktandır aşındığı bir dönemde, yeni medyanın hipermetinsel olarak nitelenen yazınsal içeriklerinde, kadınlığın, kadın yazınını örnekleyen mektup günlük vb. yazınsal formların izi hem görülmektedir, fakat aynı zamanda hem de silinmektedir. Blog yazını ile günlük ve mektup yazını arasındaki biçimsel paralellikleri dilde kadınlaşma olarak okumak mümkün fakat tek başına yetersizdir. Öyle bakıldığında dijital anlatının dili geçmişe, modern edebiyatın konvansiyonlarının dahi öncesine kadar sıçrayıp oradan benzerlikler devşirebildiği gibi, diğer taraftan dile kendi olanakları ile birlikte daha önce benzerini görmediğimiz özgünlükte yenilikler de ekleyebilmektedir. Dolayısıyla, bilinen toplumsal cinsiyet kodları içine oturmayan bu dili, bütün duygu, fikir, bellek, his kayıtlarının eşzamanlı olarak yapılabildiği, analog kategorik düşünüme kolay oturmayan yeni bir dil olarak tespit etmek önemlidir.

Dijital teknolojilerin kişilere sağladığı bireysel var olma mecraları ve bireysel yaratıcılık olanakları ile birlikte yeni yazınsallık üzerinden yürüyen bu tartışma aslında biraz da "yeni özne" ile ilgilidir. Kadınlığın ve erkekliğin de ötesinde, kendilik anlatılarının öne çıktığı, kendini-gösteriselleştiren (*self-displaying*) kimlik pratiklerinin yoğun olarak izlenebildiği bu mecrada, otobiyografik dile dönük iştah genel bir tespit olarak hiç de şaşırtıcı olmayabilir. Diğer bir deyişle, otobiyografik dilin kadın yazınsallığı ile ilişkilendirilmenin ötesinde, doğrudan yeni özne ile ilişkilendirilmesi de mümkündür. Parçalı, kişisel yaşantı odaklı ve beden merkezli yazınsallık ve buna eklenen otobiyografik kesitler, kendi merkezinde dönmenin hazzını yaşayan yeniçağ öznesinin karakteristik dili olarak da değerlendirilebilir.

Bu çalışmayı, dilin otobiyografikleşmesine ilişkin yorumları ve tartışmayı bir parça daha genişleterek bitirelim. Günümüzde, anlatının oto/biyografikleşmesi sadece yeni medya içinde araştırılacak bir konu olmayabilir. Önen'in (2014, ss. 50-51) deyişiyle, içinden geçtiğimiz yazın deneyiminde artık "Hayatlar önemli olduğu için yazılmıyor, yazıldıkça önem kazanıyor." Aynı doğrultuda, oto/biyografik dil - sadece bloglarda değil - edebi yazın içinde de daha önce olmadığı kadar popülerlik kazanmış görünüyor. Diğer bir deyişle, kişisel geçmiş, anılar ve tanıklıklar, sadece yeni medyadan edebiyat mecrasına geçiş yapan yazarlar için değil, başka birçok genç edebiyatçı için de önemli bir esin kaynağına ve değere dönüşmüş durumda. Dolayısıyla, yeni medya çağında ortaya çıkmış olmakla birlikte, yazındaki otobiyografik bileşenin izleri, yeni ve genç edebiyatın içinde de sürülebilir. Fakat bu bir başka çalışmanın konusu olmalıdır.

Kaynaklar

Aksoy, N. (2014). *Kurgulanmış Kimlikler.* İstanbul: İletişim.

Atikkan, Z.; Tunç, A. (2011). *Blogdan Al Haberi: Haber Blogları Demokrasi ve Gazeteciliğin Geleceği Üzerine*. İstanbul: YKY.

Baer, E. R. (1987). "The Journey Inward: Women's Autobiography", http://www.okhumanities.org/websites/ohc/images/programs/ltaio/journey_inward.pdf, Erişim Tarihi: 03.11.2014.

Barthes, R. (2006). *Roland Barthes*. (S. Rifat, Çev.) İstanbul: YKY.

Bayraktutan-Sütçü, G. (2010). *Blog Ortamı ve Türkiye'de Blogosferdeki Akademik Entelektüeller Örneği*. Ankara:Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gazetecilik Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi.

Berktay, F. (1993). "Writing and Reading Women's Autobiographies: What's Different?", *Kadın Araştırmaları Dergisi*, 1:126-134.

Bowen, D. S. (2004). *Towards an e-criture feminine: Woolf, DuPlessis, Cixous, and the emerging Discursive Tradition in Women's Online Diaries*. University of South Florida, Department of English College of Arts and Sciences, Yayımlanmamış Doktora Tezi.

boyd, d. m. ve Ellison, N. B. (2008): "Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship", *Journal of Computer-Mediated Communication* 13: 210-230.

Cantek, F. Ş. (2011) "Mutfakta Pişer, İnternete de Düşer, Yemek Blogları Kadınlara Neler Vaad Ediyor?", *Kültür ve İletişim*, 14/1: 9-36.

Erbaş, T. (2011). *Türkiye'de Tumblr Blog Ortamındaki Popüler Blogcuların Kullanım Pratikleri.* Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Hayton, K. (2009). "New Expressions of the Self: Autobiographical Opportunities on the İnternet", *Journal of Media Practice* 10/2-3: 199-213.

Haraway, Dona (2006). *Siborg Manifestosu*. İstanbul: Agora.

Heilbrun, C. G. (1988). *Kadının Özyaşamını Yazarken*. (Y. Salman ve G. Aygen, Çev.) İstanbul: YKY.

Hookway, N. (2008). " 'Entering the Blogosphere': Some Strategies for Using Blogs in Social Research." *Qualitative Research*, 8(1): 91 – 113. DOI: 10.1177/1468794107085298.x

Kadar, M.; Warley, L.; Perreault, J. (2005). *Tracing the Autobiographical.* Canada: Wilfried Laurier University Press.

Karlsson, L. (2007). "Desperately Seeking Sameness: The Processes and pleasures of Identification in Women's Diary blog Reading" *Feminist Media Studies*, 7/2: 137 – 153.

Kennedy, H. (2003). "Technobiography: Researching Lives, Online and Off." *Biography,* 26(1): 120 -139.

Kitzmann, A. (2003). "That Different Place: Documenting the Self within Online Environments." *Biography*, 26(1): 48-65.

Kitzmann, A. (2004). *Saved from Oblivion: Documenting the Daily from Diaries to Web Cams.* New York: Peter Lang.

McLuhan, M. (1994). *Understanding Media: Extensions of Man.* L. H. Lapham (Yay. Haz.) Massachusetts: The MIT Press.

Önen, A. (2014). "Doris Lessing, İşte O Kadar". *Sabit Fikir*. Sayı: 46: 50-51.

Page, R. (2008). "Stories of the Self on and off the Screen". *Electronic Literature: New Horizons for the Literary.* http://newhorizons.eliterature.org/essay.php@id=6.html, Erişim Tarihi: 05.11.2014.

Parmaksız, P. M. Y. (2012). "Digital Opportunities for Social Transition: Blogosphere and Motherhood in Turkey," *Fe Dergi* 4 (1): 123-134.

Peeters, H. (2007). "The Networked Self: Autofiction on MySpace", *Image [&] Narrative* [e-journal], vol. 19. http://www.imageandnarrative.be/inarchive/autofiction/peeters.htm. Erişim Tarihi: 25.10.2014.

Poster, M. (2001). *What is the Matter with the İnternet*? Electronic Mediations Ser. 3. Minneapolis: University of Minnesota Press.

Serfaty, V. (2004). "Online Diaries: Towards a Structural Approach". *Journal of American Studies*, 38(3): 457 – 471.

Sorensen, A. S. (2009). "Social Media and Personal Blogging". *MedieKultur, 47*: 66-78.

Van Dijk, J. (2006). "Writing the Self: Of Diaries and Weblogs". içinde S. Neef, J. van Dijk, E. Ketelaar (Der.). *Sign Here! Handwriting in the Age of New Media*, (ss.116-133). Amsterdam: Amsterdam University Press.

Warley, L. (2005). "Reading the Autobiographical in Personal Home Pages." içinde M. Kadar, L. Warley, J. Perreault, S. Egan (Der.) *Tracing the Autobiographical*. (ss.25-42). Canada: Wilfried Laurier University Press.

Woolf, V. (2012). *Kendine Ait Bir Oda*. (İ. Özdemir, Çev.) İstanbul: Kırmızı Kedi.

Blog adresleri:

Atgotten	http://atgotten.blogspot.com.tr/
Bazenoyleolur	http://www.bazenoyleolur.com/
Elmoş	http://elmosdiyorki.blogspot.com.tr/
Gabriel's kiss	http://gabrielskiss.blogspot.com.tr/
İnsan Okusun Diye Yazıyoruz Bunları	http://entel-dantel.blogspot.com.tr/
İpekböceği	http://ipeksi.blogspot.com.tr/
Kim Lan Bu Hayatımın Erkeği	http://www.kimlanbuhayatiminerkegi.com/
Leah	http://just-for-real.blogspot.com.tr/
Mrs Baros	http://thecupcakeparade.blogspot.com.tr/
Pink Freud	http://pinkyfreud.blogspot.com.tr/
Pucca	http://passiflora-rapunzel.blogspot.com.tr/
Mia Wallace	http://trainspottingmia.blogspot.com.tr/
SED	http://sedenlareina.blogspot.com.tr/
Siminya	http://siminya.blogspot.com.tr
Spot Işığını Arayan Kız	http://sekerlicileksevenkiz.blogspot.com.tr/
Strawberry Fields	http://strawberryyfieldss.blogspot.com/
…yazı kalır	http://bellatrixbegins.blogspot.com.tr/
Yüzleri arayan kadın	http://yuzleri-arayan-kadin.blogspot.com.tr/
Uyandım Saçmaladım	http://jeffbuckleyismyelvis.blogspot.com.tr/
Uyuyakalan guezel	http://uyuyakalanguezel.blogspot.com.tr/
Wimperalla	http://wimparella.blogspot.com/

Özet

Kadın Bloggerlar: Yeni Dil, Yeni Kadınlık, Yeni Tartışmalar

Dijital iletişim teknolojileri ile birlikte 1990'ların sonlarında yeni bir yazın mecrası olarak webloglar ortaya çıkmıştır. Blogların sayısı özellikle 2000'lerin ilk yarısından itibaren hızla artmış, bu mecradaki kadın katılımcıların dikkat çeken sayısı ise bloglarla ilgili tartışmalara yeni bir yön vermiştir. Türkiye'de de ağırlıkla 2006'dan itibaren kadın blog yazarları görünür olmaya başlamıştır. Günümüzde bloglar kadınlar için önemli bir iletişim mecrası olmayı sürdürmektedir. Blog yazını, metnin örgütlenmesine dönük biçimsel özellikleri nedeniyle günlük, mektup veya yaşantı anlatısını konu alan edebi yazınsal türlerle ilişkilendirilmiştir. Kadın bloggerların ağdaki görünürlüğünden hareketle, blog dili ile kadın yazınsallığı arasında bağ kuran tartışmalar, blog dilinin parçalı, kısmi, çağrışıma, yaratıcılığa, duyguya ve kurguya açık niteliğiyle, 18-19. yüzyıl modernizminin yazınsal konvansiyonları oluşurken unutulmuş olan kadın yazın deneyimini geri çağırdığını iddia etmiştir. Kadının unutturulmuş yazın dilinin geri dönüşü ile koşut olarak blog dilinin de kadınlaşmış bir dil olduğu öne sürülmüştür. Türkiye'den 21 kadın blog yazarının sayfasını, dil ve ifade özgüllükleri yanında konular yelpazesi ve söylemsel eklemlenmeler bağlamında da analiz eden bu çalışma, blog dili ile kadın yazını arasında irtibat kuran kuramsal tartışmayı genişletmeyi hedeflemiştir. Analiz sonuçları blog dilinin kadınlaşmasına ilişkin argümanla uyuştuğu gibi çelişen de bazı bilgiler ortaya koymuş, tartışma yeniçağın yeni öznesine dönük sorulara doğru genişlemiştir.

Anahtar sözcükler: Kadın blogları, blog dili, otobiyografi, günlük, kadınlaşma

Abstract

Female Bloggers: New Language, New Femininity, New Arguments

In late 1990's, weblogs emerged as a new medium of literature along with the developing digital communication technologies. The number of blogs started to increase rapidly as from the second half of the 2000's, while the noteworthy amount of female participants in this medium brought in a new direction to blogs. In Turkey, female bloggers gained visibility particularly as from the year 2006. Today, blogs continue to constitute a significant communication medium for women. Due to its formal characteristics concerning the organization of the text, blog literature has been associated with letters or the type of literature that takes the narration of life as its subject. Arguments that forge a link between the language of blogs and female literariness in consideration of the visibility of female bloggers in the net, claimed that with its fragmental and partial characteristics and its quality of being open to association, creativity, feelings and fiction, blog language re-summons the experience of women literature forgotten during the creation of the literary conventions of the 18th - 19th century modernism. In parallel with the return of the forgotten literary language of the woman, it has been asserted that the language of blogs is a feminized language. The present study, which analyses the pages of 21 female bloggers in Turkey in terms of language, freedom of expression, topics and discursive articulations, aims to extend the theoretical argument that correlates blog language with women's literature. While the results of the analysis has been in line with the argument concerning the feminization of blog language, they also set forth some contradicting findings, and the argument was further extended towards the questions directed at the new subject of the new digital era.

Keywords: Women's blogs, blog language, autobiography, diary, feminization

(Footnotes)

1 Buradaki Pink Freud kitapları ile tanınan blogger değil İzmirli bir kadın blogger'dır. Yazar olan Pink Freud'a ait bloğun ismi bikotbitişört'tür. Kişisel blogdan ziyade tematik blog niteliği gösteren bu blog, çalışmanın kapsamı dışında tutulmuştur.